

Fővárosi Ítéltábla
20.Gf.40.003/2022/5.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Vankó Norbert ügyvéd (cím14) által képviselt Felperes1 (Cím2.) I. rendű és Felperes2 (Cím2.) II. rendű felpereseknek – az Imre Ügyvédi Iroda (cím15; ügyintéző: dr. Imre András ügyvéd) által képviselt alperes1 (Cím1.) I. rendű és az alperes2 (Cím3.) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. november 18-án kelt 5.G.40.417/2020/19. számú ítélete ellen a felperesek 20. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 (tizenöt) napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alpereseknek mint egyetemleges jogosultaknak 48.000 (negyvennyolcezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A felperesek költségmentessége folytán feljegyzett 2.455.394 (kétfmilliónégyszázötvenötezer-háromszázkilencvennégy) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperesek pontosított keresetükben elsődlegesen az I. rendű alperessel megkötött, közjegyzői okiratba foglalt, ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérték, mivel a szerződés I. pont 1. és 2. bekezdése, az I.1. pont 2. bekezdése, a II. pont 2. bekezdése és az V.4. pont 2. bekezdése tisztességtelen, ezért érvénytelen. E körben arra hivatkoztak, hogy a szerződésben a deviza alapú elszámolás az árfolyamkockázatra vonatkozó megfelelő

tájékoztatás hiányában tisztességtelen, mely a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi. E mellett a kezelési költségre vonatkozó rendelkezés is érvénytelen, mert a kölcsönszerződés költségeit, a pénzügyi szolgáltatás összes díját a kamatnak kell tartalmaznia, így a kezelési költség felszámítása mögött nincs ellenszolgáltatás. Sérelmezték azt is, hogy a kezelési költséget devizában határozták meg. Másodlagos keresetükben a szerződés érvénytelenségét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapítottan arra hivatkozással állították, hogy a szerződés nem tartalmazza a törlesztőrészek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, valamint a türelmi idő elteltét követően fizetendő törlesztőrészek összegét és annak kiszámítási módját. Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjába pedig azért ütközik, mert az alperes a szerződés egyoldalú módosításának jogát kötötte ki a kezelési költség körében. Harmadlagosan a bejegyzett jelzálogjog és elidegenítési tilalom törlését kérték arra hivatkozással, hogy a zálogjog mint mellékszolgáltatás kikötése a szerződés érvénytelenségéből fakadóan szintén érvénytelen.

[2] Az alperesek a kereset elutasítását indítványozták. Az I. rendű alperes az elsődleges kereset körében állította, hogy a felperesek már a kölcsönigényléskor a külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatás ismeretében vállalták az árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Az r.Hpt. 213. §-ával összefüggésben rámutatott arra, hogy a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 törvény) 4. § (1) bekezdése szerint az időközben megdönthetlenné vált vélelem értelmében az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő szerződéses kikötések érvénytelensége már eldöntésre került, így az a továbbiakban egyedi perben nem vitatható és nem vizsgálható. A törlesztőrészek meghatározatlanságával kapcsolatos kérelem körében előadta, hogy a kölcsönszerződés III.2. pontja a törlesztőrészek számát, esedékességét, valamint összegét is meghatározza, és azt is rögzíti, hogy mely esedékesség szerinti árfolyamon kerül kiszámításra. A kezelési költség körében vitatta, hogy az ellenszolgáltatás nélküli, illetve a kölcsön nyújtásával kapcsolatos valamennyi költséget a kamat tartalmaz. Rámutatott arra is, hogy a kezelési költség mértéke sem sérti az arányosság elvét.

[3] A II. rendű alperes ellenkérelmében előadta, hogy a felperesek tisztában voltak a deviza alapú konstrukció lényeges elveivel és működési mechanizmusával, hiszen már korábban is volt ilyen kölcsönük, amit folyamatosan törlesztettek. E kölcsön kiváltására használták fel a jelen perben támadott szerződéssel igénybe vett kölcsönt. A bank a szerződés megkötése előtt világosan és érthetően tájékoztatta őket az árfolyamkockázatról mind a kockázatfeltáró nyilatkozatban, mind a kölcsönszerződés IV.5. pontjában, valamint az üzletszabályzat VII.1. pontjában.

[4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az alperesek részére együttesen 508.000 forint perköltséget, míg a kereseti illetéket az állam viseli.

[5] Tényként állapította meg, hogy a felperesek mint adósok és zálogkötelezettek és az I. rendű alperes mint hitelező 2008. szeptember 12-én közjegyzői okiratba foglalt,

ingatlan jelzálogjoggal biztosított, devizában nyilvántartott jelzálog típusú kölcsönszerződést kötöttek, melynek célja a korábban folyósított kölcsönösszeg egyösszegben történő törlesztése volt. A szerződés I. pontja rögzíti, hogy az adósok tudomásul veszik, hogy a nyújtott kölcsön, annak ügyleti kamata és kezelési költsége, valamint a késedelmi kamat és az egyéb költségek is devizában kerülnek nyilvántartásra. Az I. rendű alperes a felperesek részére az igénylésnek megfelelően 30.000.000 forint összegű kölcsön nyújtását vállalta (I.1. pont), melynek deviza összegét a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott deviza vételi árfolyamon állapítja meg. A szerződésben a felek az induló teljes hiteldíj mutató (THM) mértékét a szerződéskötéskor évi 6,7%-ban (II. pont), az ügyleti kamat induló mértékét évi 4,95%-ban (II.1. pont), míg a kezelési költség aláíráskori mértékét évi 2,04%-ban (II.2. pont) rögzítették azzal, hogy a hiteldíj (kamat és kezelési költség) változó mértékű (II.3. pont). A szerződés III.2. pont szerint a törlesztőrészletek száma 216, melyből az első 100 hónapra az adósok részére türelmi időt biztosít. Ennek lejártát követően az adósok a hátralévő futamidő alatt egyenletes törlesztéssel kötelesek teljesíteni úgy, hogy havonta minden hónap 4. napján esedékes a törlesztőrészlet fizetése. A törlesztőrészlet összege a szerződés aláírásának időpontjára deviza eladási árfolyamon számítottan 938,88 CHF. Az egyes fizetendő törlesztőrészletek forint összegét az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyamon határozza meg a bank. Az első törlesztőrészlet összegéről a bank értesítő megküldésével tájékoztatja az adósokat.

[6] A kölcsön fedezetét képezte az cég3.-nél fennálló típus1 szerződés megtakarítási összege, melynek értelmében a felperesek által forintban megfizetett havi betét összegét engedményezési szerződés alapján a típus1 a kölcsöntartozás csökkentésére fordítja.

[7] A szerződés V.4. pontjában található záró rendelkezések szerint az adósok és a zálogkötelezettek a szerződés aláírásával tudomásul vették, hogy a forint/devizaárfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata. Kijelentették azt is, hogy tudomásuk van arról, hogy a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul veszik továbbá, hogy ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben ők viselik. Kijelentették, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették, és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték.

[8] A szerződés aláírását megelőzően a felperesek 2008. augusztus 13-án hiteligénylést nyújtottak be az cég4. és az I. rendű alperes felé, amelynek során 30.000.000 forint hitelösszeget igényeltek 20 év futamidőre, alacsony törlesztés mellett. Külön megjelölték, hogy a CHF alapú hitel mellé árfolyamgaranciát nem igényelnek. A hiteligénylés mellékletének 7. pontjában rögzített kockázatfeltáró nyilatkozat szerint a felperesek tudomásul vették, hogy az általunk forintban igényelt, de devizában nyilvántartott lakás- és jelzálog típusú kölcsön összegét a bank forintban folyósítja, a folyósítás napján érvényes devizavételi árfolyamon történő kiszámítással. A kölcsön törlesztése forintban történik, ahol az egyes törlesztőrészletek forint összege az cég4. által alkalmazott, az esedékesség napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyam alapján kerül meghatározásra. Tudomással bírnak arról is, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyama napról napra változik (svájci frank és japán yen esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben), ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint

összege előre nem megállapítható. Amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Tudomásul veszik ezért az adósok, hogy az igényelt kölcsön törlesztéséül szolgáló lakossági folyószámlán – a kölcsönszerződésben szereplő devizanem állandó változására figyelemmel – olyan forint összeget kell biztosítaniuk, amelyből az esedékesség időpontjában az aktuális törlesztőrészlet összege levonható. Amennyiben a szükséges fedezet nem áll a kölcsönszerződéshez kapcsolódó lakossági folyószámlán rendelkezésre, úgy a hátralékos követelés késedelmi kamattal növelt forint összegét későbbi időpontban is jogosult a bank beszedni.

[9] A tájékoztató a fix törlesztőrészlettel nyújtott devizahitelek esetére részletes tájékoztatást tartalmazott arra vonatkozóan, hogy amennyiben a fix törlesztőrészlet-periódus alkalmazásának tartamán belül a devizaárfolyam eltér a kölcsönszerződésben rögzített, vagy az egyes fix törlesztőrészek megállapításakor alkalmazott mértéktől, a törlesztő összegben a tőke és a hiteldíj egymáshoz viszonyított aránya változik. Abban az esetben, ha a bank által alkalmazott deviza eladási árfolyamának változása miatt a havi törlesztőrészlet csak a hiteldíj egy részének megfizetésére elegendő, a hiteldíj fennmaradó része a tőke összegét növeli. Tudomásul veszik ezért, hogy az árfolyam fentiekben részletezett, a fix törlesztőrészlet fizetése alatt történt kedvezőtlen változását a bank a törlesztőrészlet-periódus lejártával érvényesíti az új törlesztőrészlet összegében. Az árfolyamváltozás hatásaira figyelemmel ezért az új törlesztőrészlet összege jelentősen emelkedhet az eredeti, fix törlesztőrészlet összegéhez képest.

[10] A tájékoztatás arra is kitért, hogy az alacsony törlesztéssel nyújtott, devizában nyilvántartott hitelek esetén tudomásul veszik, hogy az típus1pénztár Zrt. részére fizetett megtakarítási összeg forintban kerül nyilvántartásra. A megtakarítási összeget az engedményezési szerződés alapján az OTP a típus1 szerződés kiutalási időpontjában a fennálló kölcsöntartozás csökkentésére fordítja. A megtakarítási összeg törlesztéskor figyelembe vett deviza ellenértékét az Alperes1 az cég4. által alkalmazott, a hitelszámlán történő jóváírás napján érvényes, deviza eladási árfolyam alapján állapítja meg. A felperesek erre tekintettel kijelentették, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértették, a felmerülő kockázatokat viselik, továbbá a deviza vételi és eladási árfolyamok változásának kockázatából eredően igényt nem érvényesítenek.

[11] A szerződés záró rendelkezései szerint a szerződés részévé vált devizában nyilvántartott lakáscélú és jelzálogtípusú hitelekéről szóló üzletszabályzat VII. fejezete a külön íven szerkesztett kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával egyező tájékoztatás tartalmazott.

[12] A felek a kölcsönszerződést 2010. április 27-én, majd október 20-án úgy módosították, hogy bizonyos időszakra rögzítették a havi törlesztőrészek összegét.

[13] Az I. rendű alperes 2012. november 28-án közjegyzői okiratba foglaltan azonnali hatállyal felmondta a kölcsönszerződést, mert az adósok többszöri felszólítás ellenére nem rendezték a hátralékot.

[14] Az I. rendű alperes a felülvizsgált törvényi elszámolás alapján a felperesek javára 14.553,22 CHF-et írt jóvá, mely 7.750.184 forintnak felelt meg.

[15] Az I. rendű alperes a felperesekkel szemben fennálló követelését 2013. február 15-én a II. rendű alperesre ruházta át.

[16] Az elsőfokú bíróság ítéletének jogi indokolásában kifejtette, hogy a felek a perbeli szerződésben megállapodtak a hitelező által folyósítandó kölcsön összegében és az adósok visszafizetési kötelezettségében. A szerződés tartalmazza a törlesztőrészek számát (216), összegét, ami az első 100 hónapra biztosított türelmi időben a hiteldíj – kamat és kezelési költség – 938,88 CHF, utána egyenletes törlesztés a teljes futamidő alatt, és a törlesztési időpontokat (minden hónap 4. napja).

[17] A tisztességtelenség körében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1)-(5) bekezdése és a 209/A. § (2) bekezdés szerződéskötéskor hatályos rendelkezéseire figyelemmel a Tanács 93/13. EGK irányelv 4. cikk (2) bekezdésének való megfelelést vizsgálta, tekintettel arra, hogy az EUMSZ 288. cikke értelmében a nemzeti bíróság a közvetlen hatállyal bíró irányelvi rendelkezést köteles alkalmazni. Az árfolyamváltozásból eredő kockázatról szóló tájékoztatás vonatkozásába az elsőfokú bíróság a Kúria 2/2014. PJE határozat 1. pontjában, valamint az r.Hpt. 203. § (4) és (5) bekezdésében foglaltakból indult ki, és azt vizsgálta, hogy a nyújtott tájékoztatásból kitűnik-e egyértelműen, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet; az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa; és a fenti árfolyamváltozás valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezik.

[18] Az I. és II. rendű felperesek személyes nyilatkozata, tanú1, tanú2, tanú6, tanú9 tanúk vallomása nem támasztotta alá, hogy az írásban adott kockázatfeltáró nyilatkozattól eltérő tartalmú tájékoztatást kaptak a felperesek. Ebből következően az elsőfokú bíróság a deviza alapú hitelek kockázatáról készült, külön okiratba foglalt írásbeli tájékoztatást vizsgálta, mely egy hónappal megelőzte a szerződéskötést. Megállapította, hogy az megfelel mind a 2/2014. PJE és 6/2013. PJE határozatban, mind pedig a C-51/17. és C-118/17. számú EUB határozatban megfogalmazott követelményeknek. A felperesek ugyanis tájékoztatást kaptak arról, hogy a deviza árfolyama napról napra változik, ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem állapítható meg. Amennyiben a forint árfolyama gyengül, úgy a devizában megállapított törlesztőrészek akár jelentős mértékben is emelkedhetnek, amelyből kizárólag arra lehet következtetni, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege emelkedhet. Az alperes nem jelölte meg, hogy ennek korlátja lenne, sőt kifejezetten arról tájékoztatta a felpereseket, hogy az árfolyamkockázatot teljes egészében az ügyfél viseli. Ennek eredménye, hogy az árfolyam korlátozás nélkül

emelkedhet, amely okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt, amelyből az is következik, hogy annak iránya és mértéke nem állapítható meg.

[19] A kapott tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körütekintő átlagfogyasztó ismeretében volt annak, hogy a forint leértékelődhet, ami a törlesztőrészletek és a tőketartozás emelkedését jelenti, amelynek következménye nyilvánvalóan a fizetési kötelezettség növekedése. Az átlagos fogyasztó mércéjével megítélt felperesek ebből kifolyólag nem gondolhatták alappal azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őket terheli. A tájékoztató nem csak a C-51/17. számú ügyben hozott ítéletben foglalt elvárásnak tesz eleget, de megfelel a C-118/17. számú, a C-227/18., valamint a C-26/13. számú ügyben hozott határozatban megjelenő elvárásoknak is.

[20] A kezelési költségre vonatkozó kereset tekintetében egyetértett az alperesi hivatkozással abban, hogy a kamat az igénybe vett pénz használatáért fizetendő összeg, amely nem feltétlenül foglalja magába a kölcsön nyújtásával felmerülő valamennyi díjat. A kölcsön folyósításával kapcsolatos banki szolgáltatások ellenértékének külön felszámítását az r.Hpt. 2. számú melléklet 10.3. pontjának szabályozása is lehetővé teszi. Az elsőfokú bíróság a C-621/17. számú ítélet 48. pontjában rögzítettek szerint vizsgálta az átláthatóság és az arányosság elvének való megfelelést, és megállapította, hogy a kölcsönszerződés és az Üzletszabályzat tartalmazza azon adminisztrációs, a folyósított kölcsön nyilvántartásával, figyelemmel kísérésével, ellenőrzésével és a behajtással kapcsolatos intézkedéseket, szolgáltatásokat, amelyek ellenértékeként a kezelési költséget fizetni kell. A kezelési költség ellenében nyújtott szolgáltatások tehát beazonosíthatók. Annak mértékét sem találta eltúlzottnak a szerződéskötés időpontjában a Magyar Nemzeti Bank honlapján közzétett piaci kamatokra vonatkozó adatokra figyelemmel.

[21] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjával kapcsolatban előterjesztett keresettel összefüggésben rámutatott arra, hogy a DH1 törvény az egyoldalú szerződésmódosítás kérdését és alkalmazandó jogkövetkezményét rendezte, így annak ismételt perbeli vitatásának nincs helye.

[22] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított hivatkozás tekintetében megállapította, hogy a szerződés tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét, a türelmi idő lejártát követő törlesztő részlet pedig a szerződésben foglalt adatokra figyelemmel meghatározható, ezért ennek alapján a felperesi kereset alaptalan.

[23] A harmadlagos keresettel összefüggésben az r.Ptk. 251. § (1) és (3) bekezdése, valamint 259. § (3) bekezdése alapján arra következtetett, hogy a járulékos jellegű jelzálogjog mindaddig fennáll, amíg a követelés meg nem szűnik, ezért a felperesek ezen hivatkozása sem alapos.

[24] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet keresetük szerinti megváltoztatását, másodlagosan a hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróságnak új tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték. Részint arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű alperes által adott kockázatfeltárást helytelenül ítélte meg, mivel az adott tájékoztatás eredményeként az adósnak pontosan annyit kellett volna tudnia a kockázatokról, mint amennyit jelenleg tud, ilyen mértékű tájékoztatás pedig nem is volt célja az I. rendű alperesnek. Ennek hiányában az adott tájékoztatásnak ki kellett volna terjednie az árfolyam törlesztőrészletre, tartozásra, valamint a fedezetre gyakorolt hatására. Az I. rendű alperesnek a CHF elmúlt 30 év árfolyammozgására kellett volna tájékoztatást adnia, mert ennek alapján kitűnt volna, hogy milyen árfolyamemelkedés történt. Megfelelő tájékoztatás esetén az adós nem írta volna alá a szerződést. Vitatták, hogy a szerződéskötést megelőzően elhangzott volna bármilyen tájékoztatás, valamint azt is, hogy a tájékoztatás megfelelő időben történt. Állításuk szerint a kockázatot érintő szövegek csak közvetlenül az aláírást megelőzően, a szerződéskötés aktusával kerültek a felperesek elé. Az EUB C-186/16. számú ítélet 48. pontjára, a C-26/13. számú ítélet 70. pontjára figyelemmel nem állapítható meg, hogy az adós megkapta a szükséges és elégséges tájékoztatást. Az I. rendű alperes nem tett eleget az r.Hpt. 203. § (6), (7) bekezdésében foglaltaknak, mivel nem tárta fel a felpereseket érintő kockázatot az EUB C-51/17. számú ügyben hozott ítéletben és az irányelv 3. és 4. cikkében írtaknak megfelelően.

[25] A felperesek álláspontjuk kifejtése nélkül az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés d) és e) pontjába ütközés miatt is támadták az elsőfokú ítéletet.

[26] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az érdemben helyes ítélet helybenhagyását indítványozták. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítást lefolytatta, a tényállást kellő alapossggal állapította meg, és helyes jogi következtetést vont le. Hangsúlyozták, hogy az ítélettel szembeni fellebbezés a kezelési költség tisztességtelenségére és a harmadlagos kereseti kérelemre nem tér ki.

[27] A fellebbezési kérelemben foglaltakra reagálva kifejtették, hogy a felperesek első ízben a hitelkérelem benyújtásakor 2008. augusztus 13-án az általuk aláírt kockázatfeltárási nyilatkozat okiratban, majd a szerződéskötés napján is a kölcsönszerződés V.4. pontjába foglaltan teljes körű tájékoztatást kaptak arról, hogy a hitelkonstrukció kapcsán milyen kockázatokkal kell számolniuk. Minderre tekintettel téves az a felperesi hivatkozás, hogy a tájékoztatás nem megfelelő időben történt.

[28] Az alperesek már a szerződéskötést megelőzően, majd a szerződésben tájékoztatták a felpereseket többek között arról, hogy a svájci frank árfolyama napról napra változik bármilyen irányban és bármilyen mértékben, a forint árfolyamának gyengülése esetén a törlesztőrészletek forintba átszámított ellenértéke jelentős mértékben is emelkedhet, az árfolyamkockázat valós, az a szerződés futamideje alatt is bekövetkezhethet, az árfolyamváltozásból eredő kockázatot a felperesek kötelesek viselni. Ez megfelel az r.Hpt.

203. § (6), (7) bekezdésében, a 2/2014. PJE határozatban, valamint a vonatkozó EUB döntésekben megfogalmazott követelményeknek is, mert világosan kitűnik, hogy a deviza/forint árfolyamának változása a fogyasztó fizetési kötelezettségeire kihatással van oly módon, hogy kedvezőtlen esetben fizetési kötelezettsége nő. Az árfolyamváltozás és a fizetési kötelezettség között fennálló kapcsolat a működési mechanizmus, ami a fogyasztó számára világosan kitűnik. Nem kell ugyanakkor a fogyasztónak ismernie a pénzüi piacok működését és azt, hogy a forint/devizaárfolyam változás milyen hatások következménye.

[29] A közjegyzői okirat is alátámasztja, hogy a felperesek megkapták a tájékoztatást, amely nem több különböző okiratban jelenik meg, és nem csupán kikövetkeztethető, hanem a kölcsönszerződés V.4. pontjában és a kockázatfeltáró nyilatkozatban egyértelműen, érthető és világos módon került megfogalmazásra.

[30] Az I. rendű alperesnek nem kellett tájékoztatást nyújtania a múltbéli változásokról, hiszen abból nem lehet a jövőbeli változásokat prognosztizálni, a múltbéli változást pedig a felperesek maguk is megismerhették. Ezt hangsúlyozza a 6/2013. PJE határozat is.

[31] Bár nincs olyan jogszabályi rendelkezés vagy EUB ítélet, amely alapján a tájékoztatásnak konkrétan ki kellene térnie a fedezeti ingatlan értéke és az árfolyamváltozás hatására, azonban az I. rendű alperes a kockázatfeltáró nyilatkozat 12. bekezdésében tájékoztatást nyújtott arról is, hogy amennyiben az árfolyamváltozás hatására a fennálló kölcsöntartozás összege és a hitelbiztosítéki értékének egymáshoz viszonyított aránya meghaladja a 86%-ot, úgy az alperes jogosult pótfedezet bevonását igényelni. Ebből egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyamváltozás akár olyan mértékű is lehet, melynek következtében a fedezeti ingatlan értéke akár a fennálló kölcsöntartozás forintra átszámított összege alá csökkenhet. Sem a kockázatfeltáró nyilatkozatból, sem a kölcsönszerződés V.4. pontjából nem következik, hogy az árfolyamkockázat ne lenne valós, vagy annak felső korlátja lenne, vagy nem a felpereseknek kellene viselniük.

[32] Az írásbelitől eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatás nem igazolt, ezért úgy kell tekinteni a kapott tájékoztatás alapján, hogy a felperesek az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban és a kölcsönszerződésben világos és érthető árfolyamkockázati tájékoztatásban részesültek.

[33] Az alperesek hivatkoztak arra is, hogy a Kúria számos eseti döntésében megvizsgálta a perbelivel azonos kockázatfeltáró nyilatkozatot és azt megfelelőnek találta (Pf.I.20.536/2020/8., Pfv.I.20.269/2020/5., Gfv.VII.30.266/2020/9., Gfv.VII.30.363/2020/9, Gfv.VII.30.326/2020/6., Gfv.VII.30.387/2020/6., Gfv.VI.30.314/2020/17., Gfv.VI.30.441/2020/8., Pfv.I.21.135/2020/6., Gfv.VI.30.030/2021/6.).

[34] Az ítéltábla a fellebbezést az r.Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[35] Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül [r.Pp. 228. § (4) bekezdés].

[36] A fellebbezés alaptalan.

[37] A fellebbezés az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult, ezért az ítéltábla elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta, mert ennek megalapozottsága az érdemi felülvizsgálatot kizárja. A felperesek fellebbezésükben a hatályon kívül helyezés konkrét indokát nem adták elő, csupán általánosságban terjesztették elő kérelmüket. Az iratokból megállapíthatóan az elsőfokú bíróság eljárását a vonatkozó anyagi és eljárási szabályok betartásával folytatta le, döntését teljeskörűen megindokolta, így az ítéltábla nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú eljárás megismétlését indokolná. Nincs szükség további jelentős, a másodfokú eljárás kereteit meghaladó bizonyítás lefolytatására sem, ami a per újabb tárgyalását igényelné. Erre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta és bírálta felül.

[38] Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a szükséges bizonyítást lefolytatta, és a jogszabályok megfelelő alkalmazásával, a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok helyes és okszerű értékelésével, a kialakult ítélkezési gyakorlatra is figyelemmel megalapozott döntést hozott. Az ítélettel és annak indokaival az ítéltábla egyetért, ezért utóbbiakra megismétlésük nélkül csupán utal. A fellebbezésre és a fellebbezési ellenkérelemre figyelemmel az alábbiakra mutat rá.

[39] Bár a felperesek fellebbezése formálisan az elsőfokú ítélet teljes megváltoztatására irányult, azonban a fellebbezés érdemben csak az árfolyamkockázatra vonatkozóan tartalmazott érvelést, míg a kereseti kérelemmel összefüggő további ítéleti döntéssel és annak indokolásával kapcsolatban a fellebbezésben nem fejtették ki álláspontjukat. Erre figyelemmel az ítéltábla is csak a felperesek fellebbezésében kifejtett érvekre reflektál.

[40] Az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben helyesen értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat akként, hogy a szerződés V.4. pontja, valamint a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat az r.Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben, valamint az Európai Unió Bírósága által hozott ítéletekben meghatározott követelménynek megfelel [EUB C-26/13., EUB C-186/16., EUB C-227/18., EUB C-51/17.]. Az ezek mentén értelmezett és fenntartott 6/2013. Polgári jogegységi határozat III. pontjában és a 2/2014. Polgári jogegységi határozat I. pontjában foglaltak változatlanul irányadók. A tájékoztatás – összhangban az Európai Unió Bírósága vonatkozó iránymutatásaival – akkor megfelelő, ha

abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket.

[41] A támadott szerződéses pontból, valamint a külön kockázatfeltáró nyilatkozatból az uniós ítéletekben megfogalmazott elvárásnak megfelelően kitűnik az árfolyamkockázat megléte, továbbá az is, hogy az árfolyamkockázat valós, melyet a felpereseknek kell viselniük. A tájékoztatás kitér a deviza alapú finanszírozás lényegére, arra, hogy az árfolyam folyamatosan változhat mind negatív, mind pozitív irányban is, mely önmagában jelentős kockázatot hordoz. Ezen túlmenően az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatásból az árfolyamváltozás és a fizetési kötelezettség között fennálló kapcsolat is érthetően kitűnik, így a felperesek az árfolyamváltozás fizetési kötelezettségeikre gyakorolt hatásával mint működési mechanizmussal is tisztában voltak.

[42] Ugyanakkor a felperesek alaptalanul hivatkoztak fellebbezésükben arra, hogy a szerződés megkötésekor ugyanazokkal az információkkal kellett rendelkezniük az árfolyamváltozás szerződéskötést követő pontos alakulásáról, amellyel jelen pillanatban, a jogvita elbírálásakor rendelkeznek. Ahogy arra a 6/2013. számú Polgári jogegységi határozat is utal, a szerződés megkötésekor az árfolyamváltozás várható irányára és mértékére nem kellett a pénzintézetnek tájékoztatást, prognózist adnia, mivel önmagában a múltbeli tendenciák nem alapoztak meg a jövőre vonatkozó várakozásokat, még akkor sem, ha abból esetleg az árfolyam gyengülésének tendenciájára lehetett következtetni. Különös tekintettel arra, hogy az adott időszakban más tényezők, pl. az euró övezethez történő csatlakozás lehetősége, deklarált célja ellentétes tendencia kialakulását is előrevetítette; ekkor úgy tűnt, hogy a kockázatot rövid ideig, az euró céldátumként már kitűzött bevezetéséig kell vállalni.

[43] Sem az Európai Unió gyakorlata, sem az irányadó polgári jogegységi határozatok nem írtak elő olyan kötelezettséget vagy elvárást a pénzintézettel szemben, hogy az árfolyamváltozás tekintetében valamiféle prognózist kellett volna felállítaniuk. Ez következik abból, hogy az árfolyamváltozás jövőbeli alakulása nem prognosztizálható pontosan, így egy esetleges hibás várakozás a fogyasztó számára téves információkat hordozott volna, melyből az adott szerződéses konstrukció kockázatait tévesen és hibásan mérte volna fel, és ez hibás döntéshez vezetett volna.

[44] Az is alaptalan elvárása a felpereseknek, hogy a múltra vonatkozóan, mintegy 30 évre visszamenően kellett volna a tájékoztatást az irányadó deviza árfolyama tekintetében megadni. Ilyen elvárást ugyancsak nem írt elő sem az uniós, sem a hazai szabályozás és joggyakorlat. Ezzel szemben, mind a tanúvallomások, mind pedig az I. és II. rendű felperes személyes előadása alapján megállapítható, hogy tanú9 hitelközvetítő a svájci frank addigi változásáról, stabilnak ítélt helyzetéről a tájékoztatást megadta. Olyat azonban nem mondott, hogy a jövőre nézve milyen mértékű árfolyamváltozás várható, vagy az árfolyamváltozás a

felperések számára korlátozott lenne, vagy az őket csak részben terhelné. A hitelközvetítő az addigi információk alapján az addigi tendenciákra figyelemmel tudott az árfolyamváltozás tekintetében tájékoztatást nyújtani. Ez azonban nem jelentette azt, hogy a felperések korlátozott árfolyamkockázat viselésére kötöttek volna szerződést.

[45] A szavak általánosan elfogadott jelentése alapján a tájékoztatásból nem volt levonható olyan következtetés, hogy a kockázatvállalásnak felső határa van, vagy az nem a felperéseket, mint fogyasztókat terheli. A kockázatfeltáró nyilatkozatból kitűnik az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatása, továbbá az árfolyamváltozás felperéseket sújtó gazdasági következményei is felmérhetők belőle. Részletesen kitér a fix törlesztőrészletekkel nyújtott devizahitelek esetén az árfolyamváltozással összefüggő többletteleher kiterhelésére, annak menetére.

[46] A fenti tájékoztatásból az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára világosan kitűnik, hogy milyen módon, milyen konkrét mechanizmussal befolyásolja a fizetési kötelezettségeit az árfolyamváltozás. Az is egyértelmű, hogy a forint akár súlyos leértékelődést is elszenvedhet, ami előre nem látható, jelentős mértékben is növelheti fizetési kötelezettségeit, ezáltal gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat.

[47] A nyilatkozat formájában és tartalmában is figyelemfelhívó jellegű: ezt szolgálja a külön okiratba foglalás, a kiemelt cím és a fogyasztó nyilatkozata, amelynek értelmében az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét teljeskörűen megismerte, megértette, a felmerülő kockázatot viseli. Ezt egészíti ki a szerződés V.4. pontjába foglalt felperesi nyilatkozat.

[48] A felperések fellebbezésükben iratellenesen állítják azt, hogy az I. rendű alperes az árfolyamkockázatra irányuló tájékoztatást a szerződéssel egy időben nyújtotta. Ezzel szemben, mint ahogy arra az alperések fellebbezési ellenkérelmükben helyesen hivatkoztak, a 2008. szeptember 12-ei szerződéskötést megelőzően csaknem egy hónappal korábban, 2008. augusztus 13-án írták alá a felperések a kockázatfeltáró nyilatkozatot, melyre tekintettel megállapítható, hogy kellő idő állt rendelkezésükre a megismert kockázatok értékelésére, és annak eldöntésére, hogy ennek tudatában kívánják-e a kért kölcsön nyújtását, a szerződés megkötését.

[49] Végezetül az ítéltábla utal arra is, hogy az árfolyamkockázat korlátlan voltát és a szerződés futamideje alatti bekövetkezhetőségének realitását tükrözi az is, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatban az I. rendű alperes a felperések által nyújtott fedezet kiegészítésére vonatkozóan is tájékoztatást nyújtott. Eszerint az árfolyamváltozás olyan mértékű is lehet, hogy a fennálló kölcsöntartozás összege és a nyújtott hitelbiztosíték értékének egymáshoz viszonyított aránya meghaladja a 86%-ot, ezért a felperéseknek az I. rendű alperes esetleges felhívására pótfedezet bevonásáról is gondoskodnia kell.

[50] Mindezekre figyelemmel a kockázatteltáró nyilatkozat elégséges tájékoztatást nyújtott a felperesek részére, az EUB elsőfokú bíróság által hivatkozott ítéleteiben megfogalmazott valamennyi követelményt kielégíti. Az ítéltábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletét az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[51] A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért az r.Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek egyetemlegesen megfizetni az I. és II. rendű alperesek jogi képviselőivel a másodfokú eljárásban felmerült költségét. Ennek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §, és 3. § (6) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban 3 munkaóra figyelembevételével határozta meg arra is tekintettel, hogy tárgyalás tartására nem került sor, a fellebbezési ellenkérelem pedig más ügyekben kifejtettekhez hasonló volt. A felperesek költségmentessége okán a fellebbezési eljárásban irányadó 30.692.423 forint vitatott érték alapján számított 2.455.394 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2022. február 24.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

dr. Csonka Balázs s.k.
bíró